

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 489/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Kvetánom, Štefánikova 17, Humenné, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 15 C 226/2015 z 26. februára 2019, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 15. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 C 226/2015 z 26. februára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

2. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa pred všeobecnými súdmi domáhal náhrady ušlého zisku s príslušenstvom proti Železniciam Slovenskej republiky.

4. Okresný súd vo veci sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 15 C 226/2015-659 z 15. marca 2018 tak, že žalobu sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ podal proti označenému rozsudku odvolanie.

5. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) o sťažovateľom podanom odvolaní rozhodol rozsudkom sp. zn. 3 Co 237/2018 z 29. novembra 2018 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

6. Proti označenému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie a tiež požiadal o oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podané dovolanie.

7. Okresný súd napadnutým uznesením rozhodol, že sťažovateľovi nepriznáva oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok v dovolacom konaní.

8. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že napadnuté uznesenie je nezákonné. Tvrdí, že ho mal vydať vyšší súdny úradník s tým, že takto by proti nemu bolo možné podať opravný prostriedok. Avšak napadnuté uznesenie vydala priamo sudkyňa okresného súdu s tým, že proti nemu opravný prostriedok nemožno podať.

9. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že okresný súd ho nevyzval na zaplatenie konkrétnej sumy poplatku za dovolanie a ani mu neoznámil lehotu na jeho zaplatenie.

10. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „1. *Základné právo [redacted] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom v konaní a uznesením Okresného súdu Košice I. zo dňa 26. februára 2019 sp.zn. 15C/226/2015 porušené bolo.*

2. *Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Košice I. zo dňa 26. februára 2019 č.k. 15C/226/2015-915815 (správne má byť č. k. 15C/226/2015-815, pozn. ÚS) a vec vracia Okresnému súdu Košice I. na ďalšie konanie a rozhodnutie.*

3. *Okresný súd Košice I. je povinný uhradiť [redacted] trovy konania...“*

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej

moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

17. Ústavný súd tiež judikoval, že k iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, III. ÚS 314/2015).

18. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

21. Ústavný súd stabilne judikuje (z najnovšej judikatúry porovnaj II. ÚS 105/2018, II. ÚS 224/2018), že rozhodovanie o súdnych poplatkoch – napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a podobne – spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa. Rozhodnutie o tom, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky, napríklad pre oslobodenie od súdnych poplatkov, patrí zásadne do rozhodovacej sféry všeobecných súdov (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III.ÚS 788/09).

22. Ústavný súd taktiež judikoval, že samotné nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku samo osebe ešte nesignalizuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu (porovnaj II. ÚS 142/04, III. ÚS 344/2012).

23. Rozhodovanie o súdnych poplatkoch – o naplnení zákonom ustanovených predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriznania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku – spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porovnaj III. ÚS 559/2011, I. ÚS 27/2014, III. ÚS 441/2014).

24. Ústavný súd však tiež judikoval (III. ÚS 189/2017, II. ÚS 224/2018), že je oprávnený v ojedinelých prípadoch zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o poplatkovej povinnosti, a to iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu o neoslobodení od povinnosti zaplatiť súdny poplatok došlo vzhľadom na (i) výšku súdneho poplatku, posudzovanú (ia) v rámci konkrétnych okolností prípadu a (ib) v rámci ekonomických (finančných) možností sťažovateľa zaplatiť tento súdny poplatok, a na (ii) fázu konania pred všeobecným súdom, k obmedzeniu samotnej podstaty práva sťažovateľa na súdnu ochranu (porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Jedamski a Jedamska proti Poľsku z 26. 7. 2005, sťažnosť č. 73547/01, body 60 a 66). Príčinou uvedeného stavu býva najčastejšie úplná rezignácia všeobecného súdu na vyvažovanie verejného a súkromného záujmu, prípadne nedôsledné vyvažovanie (opomenutie podstatnej „premennej“ pri vyvažovaní).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

25. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

napadnutým uznesením, ktorým mu nebolo priznané oslobodenie od platenia súdneho poplatku v dovolacom konaní.

26. Ústavný súd bez bližšieho skúmania sťažovateľom uplatnených námietok poukazuje na to, že z predložených dokumentov vyplýva, že proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ okrem ústavnej sťažnosti aj odvolanie.

27. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co 108/2019 z 9. apríla 2019 odvolanie sťažovateľa odmietol, pretože toto odvolanie smerovalo proti (napadnutému) uzneseniu, proti ktorému zákon podanie odvolania nepripúšťa. Krajský súd však v odôvodnení svojho uznesenia upriamil pozornosť okresného súdu na jeho pochybenia pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za dovolanie a na to, že pokiaľ súd prvej inštancie považoval sťažovateľom predložené listinné dôkazy za neaktuálne či nedostačujúce, bolo potrebné sa s tým náležitým spôsobom vysporiadať v odôvodnení napadnutého uznesenia. V opačnom prípade mal okresný súd pri rešpektovaní princípov spravodlivého súdneho konania vyzvať stranu sporu (sťažovateľa) na zdokladovanie aktuálneho stavu jej osobných a majetkových pomeroch.

28. Krajský súd zároveň uviedol, že v prípade, ak sťažovateľ opätovne požiada o oslobodenie od súdnych poplatkov v dovolacom konaní či už v lehote, ktorá bude určená na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie, alebo pred doručením tejto výzvy, úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne o tejto žiadosti žalobcu rozhodnúť s ohľadom na novo predložené doklady, ktorými preukazuje dôvodnosť oslobodenia od úhrady súdnych poplatkov, ktoré súčasne predstavujú zmenu skutkového stavu veci a odstránenie prekážky „rei iudicatae“ spočívajúcej v totožnosti veci.

29. Z vlastných zistení ústavného súdu ďalej vyplýva, že sťažovateľ podal 20. mája 2019 okresnému súdu (novú) žiadosť o oslobodenie od platenia súdneho poplatku v dovolacom konaní a že okresný súd uznesením č. k. 15 C 226/2015-905 z 24. júla 2019 rozhodol tak, že sťažovateľovi priznal oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok v dovolacom konaní.

30. Z uvedeného vyplýva, že ochranu sťažovateľom označeným právam podľa ústavy a dohovoru, a to predovšetkým právu na prístup k (dovolaciemu) súdu, poskytol okresný súd svojím uznesením č. k. 15 C 226/2015-905 z 24. júla 2019.

31. Sťažovateľ teda v konaní pred okresným súdom napokon dosiahol to, čoho sa pred ním domáhal, a pre čo v dôsledku prvotného nevyhovenia podal túto ústavnú sťažnosť. Preto možno z pohľadu ochrany základných práv sťažovateľa v konaní pred všeobecnými súdmi konštatovať, že predmet konania pred ústavným súdom sa v dôsledku sťažovateľom podaného odvolania a následného prijatia uznesenia okresného súdu č. k. 15 C 226/2015-905 z 24. júla 2019 v istom zmysle „vyprázdnil“ (porovnaj II. ÚS 60/2017, II. ÚS 145/2018).

32. Vzhľadom na uvedené ústavný súd, zohľadňujúc predmet konania (rozhodovanie o žiadosti o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za dovolanie) a predovšetkým skutočnosť, že namietané pochybenia okresného súdu v napadnutom uznesení boli dodatočne napravené, teda aj ústavnoprávnu intenzitu prvotného pochybenia okresného súdu, odmietol túto ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, ústavný súd sa už nezaoberal ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu